

SLOVENE.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejeman veljá: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejeman veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.

Naročnino prejema upravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznauila (inserati) se sprejemajo in veljá tristopna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat: 12 kr., če se tiska dvakrat: 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob 1/2 6. uri popoldne.

Štev. 13.

V Ljubljani, v soboto 17. januarja 1885.

Letnik XIII.

Podjetništva na slovenskih tleh.

Kritičen razgovor.

Spisal Franc Podgornik.

(Dalje.)

Zato pa je že bolje, če poštujemo za vtrjenje naše teorije dva premožna, istostročna podjetnika slovenske krvi. Včasih se taka vrstnika združita ter jo skupno proti narodni politiki zasukneta; saj si mislita, da narod jima itak ne more priti do kože. Vendar pa so današnji dan gospodarske sile take, da zastran konkurence taka dva podjetnika ne postopata rada skupno; pač pa se nadlegujeta, in če vidi eden nju, da bi imel več dobička, če ostane — pri drugače enakih okoliščinah — narodni politiki zvest, ne spremeni narodu ugodne politične barve že zaradi konkurence, ki s tem primeren dobiček donša vsled tega, da se narod rajši poprijemlje in drži njega, kot pa drugega. Že tu pa vidimo, da bi moral narod politično probujen in poln zavesti biti o vrednosti domoljubja; drugače ostane narod mlačen nasproti postopanju domačih podjetnikov, naj ti uganjajo kokoršno politiko koli. Mi toraj pojasnjemo tukaj svoj predmet pred narodom, ki se zaveda, komu množi gmotno srečo, in imamo v mislih saj toliko probujen narod, kakor se je razodel letos na Goriškem, kar smo omenili, nasproti italijanskemu, slovenski narodnosti škodljivemu trgovstvu v Gorici.

Konkurencija dveh podjetnikov pa je konsumentom ali kupovalcem in podjetniškim delavcem tudi gmotno ugodnejša, ker sta prisiljena ceneje pridelke, izdelke ali trgovinske reči oddajati, težakom pa, ako jih ni preveč na mestu, višjo dnino plačevati. Iz zgleda dveh nezdruženih ali samostojno gospodarstvenih domačih podjetnikov razvidimo, da nam dajeta poslednja že več poročstva za boljše razmere onega dela naroda, ki je od njiju zavisen, pa tudi za ugodnejše narodno-politično vedenje obeh podjetnikov. Kajti, če je ali postopa eden narodno,

je tudi drugi bolj ali manj prisiljen, kreniti jo na isto pot ali pa zgubo trpeti od probujenega naroda. Če se istostročni ali podjetniki enega in istega oddelka pomnože še na večje število, je navedeni narodni dobiček na sploh še bolj vtrjen. Zlasti za obrtniške delavce je gmoten dobiček neizogiben, kolikor bolj se na istih mestih tovarne pomnože. Gledé na narodno vedenje pa velja množenje narodnih podjetnikov sosebno za trgovce, ker ti so v pojedinah krajih še bolj zavisni od gospodarske premoči, ki se kaže na zunaj v obliki konkurence. Res da se utegnejo ravno veliki trgovci v skupnem interesu združiti in ceno tako vsaj relativno svojevoljno povišati; ali končno prodere moč konkurence in dobi trgovina drugo pot, če se ne udajo, in tako ostane pri tem, da je veliko bolje za slovenski narod, če se velikotrговskega monopola obvaruje, ki tudi politično-despotično narod zatira.

Slovenci bi po vsem tem utegnili zadovoljni biti, ko bi polagoma dobili v vseh občegospodarskih vejah po več istostročnih podjetnikov; večje število bi zaradi konkurence računilo tudi z narodnostjo že med seboj, pa še bolj zaradi tujih podjetnikov. Poslednji bi se morali istim pogojem in zakonom vdati, ali pa misliti, da narod jim ne bo več dobička dajal; da, tuji podjetniki bi morali še ugodnejše nasproti narodu postopati. Ko bi imeli tedaj narodne podjetnike, bi dosegli vsaj toliko, kolikor že uživajo drugi, bolj samostojni narodi.

V takem sistemu med seboj ločenih, pojedinah domačih podjetnikov pa ne nahajamo več kot to, da so tudi narodni; vse drugo imajo vobče in bistveno skupno s tujimi podjetniki, in tudi domači podjetniki ne dajejo neomejenega poročstva narodu, da bi se zahipno ali za posebne namere ne združili proti narodu. Sosebno obrtniško-trgovinske zbornice sklepajo pogostoma proti narodnim, pravim narodno-gospodarskim interesom, ko s sebičnimi ukrepi vsled vpliva svojih obrtniških in trgovinskih volilcev zabranjujejo in za-

virajo pospeševanje domače obrtnije, ugodnih cest, prog, črt in postaj. Vse drugače bi sodil narod sam kot zastopnik skupnih, v resnici narodnih interesov. Vsled takih in enakih neprilicnosti moramo segniti še dalje.

Tudi velikim podjetnikom, kljub velikemu kapitalu v denarji in kreditu, ki ga uživajo na podstavi sosebno gospodarskih strojev in drugega nepremakljivega kapitala v raznih pripravah se včasih ponujajo prilike za podjetja, katerih sami ne morejo premagati z naporom vse svoje gospodarske sile. Za take slučaje se združujejo v namen, da si potem s kapitalističnimi sodrugi delé čisti dobiček skupno začetega podjetja. Po taki poti se združujejo dandanes tudi manjši kapitalisti v primernem številu in jemljejo kaj radi na posodo denar v obliki delnic, in delničarji dobivajo nato primerne deleže čistih dohodkov v obliki odstotkov. Delniške družbe gospodarijo dandanes povsod na velikem in malem, in so oblika, s pomočjo ktere sedanja doba izvršuje velikanska, prej nepoznana dela. Ta oblika združevanja je tudi edino primerna za slovenske razmere. Pojedinah kapitalistov šteje slovenski narod doslej veliko premalo, ker so se domačinci premalo brigali, da bi bili iz zakladov lastne zemlje sebi in narodu blagostanje naložili. Zato se morajo družiti in po poti delniških družb dosežati, kar so doslej zanemarjali. Tako se je že nasvetovalo za trgovino, tako se mora pa goditi tudi gledé na vsa drugovrstna velika podjetja. Tako delajo tudi tuji, in mnogo tujih podjetij dobiva tudi na Slovenskem svoje življenje samo po poti delniškega združevanja. Nam pa tukaj kritika zopet svoje merilo napoveduje.

(Dalje prih.)

Kmetiška revščina.

Revščina, ki kmeta po celi Evropi od leta do leta hujše tare in pod nič spravlja, obrnila je po-

LISTEK.

Kulturno-zgodovinski tipi ter zakoni njih gibanja in razvoja.

(Dalje.)

Z Grško še le pridem v bolj znano oblast. Jako civilizirana Grška je imela premalo politične sile, da bi bila mogla misliti vsiljevati svojo kulturo drugim narodom, dokler niso Macedonci, narod helenskega plemena, sprejeli grške civilizacije ter jej dali politično silo. Reprezentant helenizma, Aleksander Véliki, se ni samo prizadeval pokoriti vzhod, temuč tudi širiti grško civilizacijo, ki je ta čas veljala za občečloveško. Radi tega vzvišenega namena mu zgodovina dopušča vse zavojevanja in ga slavi celo za junaka človeštva. Vspehi širjenja grške civilizacije so bili mnogo slabši od vspehov zavojevanja, ki se je bilo posrečilo na kratek čas. V vzhodnem delu Aleksandrove države je bil pognal svoje korenine iranski tip, ki je gospodoval še v novo ustanovljenem partiškem in sasiniskem kraljestvu. V Siriji so vladali kralji grškega rodu, dvor, stolica in druga večja mesta so sprejela grške običaje in mode; grškim arhitektom, kiparjem, zlatarjem se je bilo tu odprlo

bogato polje in priložnost spečati svoje izdelke, kakor franoskim modistom v Rusiji. Najbolje je pa stvar šla v Egiptu; v Aleksandriji so ustanovili grško biblioteko, muzej, akademijo, cvetele so znanosti in umetnosti. Ali kdo so bili filozofi, kdo učenjaki, in v katerem jeziku so pisali? Vsi Grki po rodu — vsi v grškem Egiptu samemu od tega ni bilo niti hladno, niti gorko. Učena je bila naselbina. Ptolomejci so z radodarno roko grški učenjaki, dajali jim sredstva vspešnemu znanstvenemu delovanju. Iz vseh strani so se shajali Grki. Pri obilnih pomočkih in sredstvih so vspehi njih delovanja bili neizmerno večji, nego bi vsak Grk bil ostal v svojem kraju in pri lastnih sredstvih ob času, ko so notranji nemiri vznemirjali razpadajočo Grško. Ne moremo se Ptolomejem dosti zahvaliti za njih podporo grški znanosti; ali grške civilizacije ni sprejel egiptovski narod, kako sploh ne vzhod. Sedaj so Angleži napravili v Indiji mnogo znanstvenih in koristnih društev, vendar evropske civilizacije niso vsilili Indom. Da osvoji kak narod tujo civilizacijo, se pravi, da osvoji vse tuje kulturne elemente (socijalne, politične, znanstvene in umetnostne) v tej meri, da zamore delovati v duhu naroda, od ktere je sprejel civilizacijo, in se more vsaj nekoliko meriti z njim in njegovo delo nadaljevati.

Nič tacega pa ni dosegel Aleksander Véliki s helenizmom na vzhodu. So morebiti bili srečnejši Grki na zapada? Mi ne mislimo grške kulture v Siciliji ali v južni Italiji. Pitagor in Arhimed sta bila ravno tako Grka kakor Platon in Aristotel, ravno tako kot je bil Franklin ravno tako — Anglež kakor Newton in Look. Če se Grkom ni posrečilo razprostraniti svoje kulture z zavojevanjem, so pa morda imeli večji vspeh pri Rimljanih, ki so jih podvrgli? Deloma res — klubu vsemu protiviljenju latinofilov. Kakšne vspehe bi bila imela rimska kultura, ko bi se bila samostojno, nihče ne ve; vendar ni dvoma, da je imel Katon prav, da je njegova stranka, boreča se za samostojni razvoj, jedina prava stranka, stranka napredka, tuji grški elementi so le otrovali vse strani življenja, kamor so se vrinili, le v tem so Rimljani dosegli kaj velicega, v čemer so ostali Rimljani. Razkošnost v običajih in življenji, strast k slastim, je pri Grkih držala estetična priroda v pravi meri in harmoniji, pri Rimljanih ste se pa preobrnil v razvrat, kakoršnega še svet ni nikdar videl, ne poprej in ne pozneje. V znanostih in filozofiji so bili Rimljani popolnoma brezplodni; ves napredek v njih, če tudi zunaj Aleksandrije pripada Grkom. Umestveni vzgledi in metafizična stran grškega uma so bili tuji Rimljanom, zato niso nič dosegli v teh

zornost državnih zborov, toraj postavodajalnih mest na-se. Na Nemškem si Bismark z njo glavo ubija že več časa, v Avstriji smo jo tudi že imeli na dnevnem redu in Francozom ravno tako ni več neznan. Kako da je kmetu hudo, je pri nas vsakemu znano; to dobro vé gostač, ki k gruntarju delat hodi, in dobro, da še bolje vé zemljak sam, ki grozne davke v davkarijo nosi. Leto je okoli, kakor bi trenil, in treba je na široko odpreti listnico in mošujo ter plačati drage posle in druge delavce, kar je morda še čez leto plačila ostalo. Pridelki so pa tako pod nič, da če bi vesten gospodar vpeljal knjigovodstvo na svoji domačiji, kakor ima tisto vpeljano trgovce v svoji prodajalnici, bi na konec leta s strahom previdel, da ga pšenica ali reč, oves ali proso, ječmen ali ajda, ki jo doma pridelajo, dražje stane, kakor če bi bil šel on sam za kakim zaslužkom ne brigaje se za ljubi gruntec, omenjeno žito pa bi bil kupil na trgu! Kmetije, res je to! Kdor ne veruje, naj se prepriča! Tako pa ni le pri nas, tako je tudi v bogati zakladnici evropski, kar se žita tiče na južnem Ogerskem v rodovitnem Banatu, tako je na Nemškem in na Francoskem. Kmet nikjer več shajati ne more, ker njegovi pridelki nimajo nobene veljave na trgu.

Vzrok temu je tuja konkurenca, je poplavljenje Evrope s tujim žitom. Južna Rusija, bogata Indija in severna Amerika pošiljajo nam preko morja toliko žita in tako po ceni, da ono naše popolnoma spodriva. Sušiti ali pa v žitnice spravljati ga kmet tudi ne more, kajti v prvi vrsti on potrebuje denarja. Saj veste, da davkarija ne čaka dolgo. K večjemu do novine, potem je pa treba šteti, če ne pa odprejo hlev in hi lisec, lés sivka! davek pa le še ni plačan; tisto je komaj za stroške.

Da se tej v nebo vpijoči revščini, ki tudi najtrdnjega kmeta pod nič spraviti žuga, konec napravi, jela se je med državni misel o vstani srednje-evropske carinske zveze razpravljati. Carina imenuje se namreč tisti davek, ktere ga moram jaz plačati od blaga, ktere ga si izpod drugega kralja ali cesarja naročam. Tisti davek se namreč določi na Dunaji in med ono državo, s katero je trgovinska pogodba sklenjena. Ako pa take pogodbe ni, ga pa samo na Dunaji določijo in se potem imenuje varstvena carina, ki domače blago pred tujim varuje. Recimo za ta slučaj, da bi se na mernik ruske ali ameriške pšenice naložil 1 goldinar varstvene carine, bo ta goldinar več ali manj ruski ali ameriški pšenici pot v deželo zabranil. Ljudje bodo potem rajši po domačem pridelku segli, in bo vsled tega taisti v ceni poskočil. V tem smislu toraj in za producenta, tukaj za kmeta, je varstvena carina jako blagodejna naprava, ki ga varuje vničevalne ptuje konkurence.

Konsumentje, t. j., vsi tisti, ki pa morajo živeti kupovati, bodo pa varstveno carino kleli. Tukaj se gré za občni blagor. Število producentov je tukaj večjega pomena, nego ono konsumentov, saj nam je znano, da je kmet cesarstva steber. Gorje državi, kjer ta onemore! Kjer se začne rušiti kmetiški dom drug za drugim, ondaj omaje se steber za stebrom državi in kdo se bo čudil, ako se končno sama zgrudi! Da se pa to zabrani, stopile

bodo države Avstrija, Nemška in Francoska skupaj in si bodo roke podale v carinsko zvezo.

Določila se bodo toraj naklada na vse v eno ali drugo omenjenih treh držav vpeljano žito, ki bo po svoji velikosti kolikor mogoče branila preveliko vpeljavo tujega žita v naše, nemške ali pa francoske dežele in bo tako skoraj da že vničenemu kmetijstvu zopet na noge pomagala. Ideja ta ni nova, vendar pa ni še določen čas, kedaj da se bodo dotični razgovori pričeli. Kakor vse kaže, bodo menda Madžari v tem oziru prve korake storili, kajti ogersko kmetijstvo, zlasti ono jugoslovansko po širnem Banatu, ki je nekadaj polovico Evrope z žitom s prekrbljevalo sedaj ravno tako obnemoglo pojema, kakor naše domače, kakor ono na Nemškem ali Francoskem. Naj toraj že začne, kdor hoče, samo začne naj, to je poglavitna reč!

B.

Politični pregled.

V Ljubljani, 17. januarja.

Notranje dežele.

O „*zatiranem Dunaju*“ dovoli naj se nam danes navesti še nekaj vrstic iz nemškega lista na Dunaji izhajajočega. Kako da mislijo o tem predmetu Madžari, kako Čehi in Poljaki, smo pisali že v prejšnjih listih na tem mestu. Popolnoma umestno zdi se nam toraj, da tudi Nemce, t. j. nepokvarjene avstrijske Nemce, katerim še niso židje možganov zmešali, same zaslišimo. „Vaterland“ piše namreč: „Komur je znano, da si je mnogokrat zdatna večina Dunajskega mestnega odbora zavežna krivic, ki jih je že Dunaju po svojih sklepih prizadela; komur je znano, kolikor si ondaj prizadevajo židje in njihovi listi, da pravo mnenje Dunajskega prebivalstva zatirajo in svoje pokvarjeno na njegovo mesto usiljujejo; komur je znano, da se Dunajčanji dostikrat le proti boljšemu svojemu prepričanju in z veliko nevoljo umikajo hujskačem, ta bo priznal, da je Dunaj v resnici zatiran, da je prestolnica našega cesarstva v resnici v stiskah. Toda Dunaja ne stiskajo niti Čehi, niti Poljaki in tudi Madžari ne, pač pa ga stiska in zatira tista brezsrčna klika, ki nima ne domovine, ne morale; tista klika, ki drugega ne pozna, kakor lasten dobiček in se nemstva le za krinko poslužuje, da ljudstvo pravega obraza pod njo ne spozna! Dunaj se bo teh pijavk otrebil, se bo oprostil in poveljal, kedaj se bo Dunajsko narodno časopisje oprostilo židovskega pritiska, pod čegar težo sedaj ječi. Tedaj oglasilo se bode pa tudi zopet pravo domoljubje in nepokvarjena ljubezen do cesarja in cesarstva zaplapolela bode ondaj, kjer se sedaj še veleizdastvo širi in od krivičnega denarja podpirano redi. Dunaj se bo oprostil teh židovskih pijavk, kedaj se mu bodo oči odprle, da je ondaj prestolno in glavno mesto celega cesarstva; kedaj bodo vsi državljani brez izjeme narodnosti ondaj videli vteleseno državo in kedaj bodo končno Zveličarju enako z bičem v roci pregnali šuntarje, ki narod begajo, kakor jih je On sam pregnal iz Jeruzalemskega tempelja!“

V Krakovem izhaja pod vredništvom nekega duhovnika časnik „Przegląd powzechny“ (splošni pregled), kteremu je vsebina večinoma podučna in leposlovna. Le-ta časnik, ki na mesec izhaja, obdolžili so v Berlinu, da trosi velikopoljske, toraj veleizdajne misli in nazore, in da je vsled tega kar h kratki trem državam nevaren, po katerih Po-

ljaki prebivajo. „Politik“ se je potrudila, da je vse v ravno minulemu letu izšle zvezke omenjenega časnika pregledala in pravi, da niti sledu ni o kaki prevratni misli ondaj najti. Vse, kar količkaj na politiko čika, pisano je v strogo ultrakonservativnem duhu, kakor so v Avstriji sploh pisani vsi listi, kterim so katoliški duhovniki vredniki. Obdolžitev pruskega lista „Reichsanzeiger“ toraj ni drugega, nego nesramna laž, s katero hoče državi in cesarju zveste Poljake ob dobro ime spraviti v Avstriji, na Nemškem in v Rusiji. Da se mu pri nas ne obnese, skrbeli bodo že pošteni avstrijski listi, ki bodo à la „Politik“ nesramno sumenje po zasluženju zavračali in njegov namen svetu odkrili. Sicer pa morda hudobija ni še tolikanj iskati pri vredništvu „Reichsanzeigerjevem“, kakor pa pri zagrizenem nemško-liberalnem dopisniku, ki je grdo laž vedoma tje kaj poročal. Kajti od Prusakega vrednika je kaj težko zahtevati, da bi bil poljščine zmožen. On je toraj prodal, kar se mu je podalo. Vsegaveden pa tudi ni, da bi že à priori razločil ali po črnilu spoznal, kaj je resnica, kaj je laž in obrekovanje. Tem večjega zaničevanja je pa vredna stranka nemško-liberalna ali tako zvana fakcijska, tudi velikonemška imenovana, kteri se noben, še tako umazan pripomoček ne stidi, samo če se dá z njimi konservativna stranka, posebno pa Slovani kaj ogrditi. Gorje nam, če bi ti ljudje še enkrat prišli na krmilo! Podavili bi nas kar od kraja v političnem smislu, kajti od človeka, ki je v svoji mogočnosti brezobzirno ošaben, v svoji ničevnosti pa brez mere klečeplazljiv, se nima nihče kaj dobrega nadjeti, najmanj pa še mi Slovani. Pozor toraj pri bodočih volitvah v državni zbor, da nas ne zalotijo nemčurji in Nemci; bodimo složni, sicer se nam bo slaba godila in se bomo s solzami v očeh ozirali po dnevih sedanjih, čez ktere sedaj tako radi zabavljamo.

Hrvaške bogoslovce, ktere je moral škof Strossmayer okrajnemu glavarju izročiti, prišel je iskat v semenišče berič z ukazom, ako ne gredó z lepo z njim, da se bo poslužil svoje pravice in jih bo s silo tje kaj tiral. Vsled tolikošnega pritiska in da bi se večji škandal zabranil, rekel je škof bogoslovcem, naj gredó z beričem in šli so. Obsojeni so bili vsak na 54 ur zapora. Ob eni ukazal jim je škof, da naj se proti tej obsodbi pritožijo, kar je sam tudi storil v pismu do sv. očeta. Kakor vse kaže, si madjarska vlada na Hrvaškem silno prizadeva še to trohico — kako bi že rekli? — strpljivosti bo morda pravi izraz, med narodom zgubiti, kar je ji še po sili ondaj ostalo. Kaj pa potem? Koloman Tisza si je skoraj da v resnici vzel železnega Bismarka za vzor, kako da se mora cerkev preganjati, ker je pri škofu in bogoslovcih začel. Naj le, bo že videl, kako daleč bo prišel, koliko bo dosegel in kaj bo opravil. Hrvatje si dajo vsako reč le toliko časa vsiljevati, dokler jo prenašati zmorejo, dokler jim to narodna zavest in domovinski ponos dovoljuje, potem se pa otresejo in usiljena reč — pade v blato, kakor so to leta 1883 v Velikem Šmarnu z grbi dokazali.

Vnanje države.

Ako telegrami iz Carigada ne lažejo, je turška vlada vendar za trdno sklenila popolnitev svoje železnice po *Macedoniji* in *Albaniji* oziroma zgradbo sklepa turških železnic s srbskimi. Vezale se bodo, ako se ne bode kaj prenapredilo, na turški zemlji v Skopljem, na srbski pa v Vranji. Ob enem bodo pa letošnjo spomlad za matiko in lopato prijeli tudi Bolgari, da dopolnijo od svoje strani priklop rumelijsko-bolgarske železnice na srbske pri Nišu. Tako bo potem Avstro-Ogerska država naravnost zvezana z egejskim in črnim morjem ali s Solunom in Carigradom. Zveza se ve da bo šla preko Ogerske zemlje in bode od vsega tega večji dobiček Madjarom v rokah ostal, toda kaj se hoče, boljše nekaj, kakor nič. Naj bi le Avstrija ne pozabila tudi od svoje strani na zgradbo ali podaljšanje svoje državne proge po naši Dolenjski in Bosni do Mitrovice, kjer bi se s turško že gotovo železnico Mitrovico-Skopje-Solun sklenila. To bi bila potem najkrajša zveza iztoka z zapadom t. j. kolonijalnega blaga iz izhodnje Indije in Azije preko egejskega morja na Nizozemsko, v Belgijo, na Francosko in Angleško. Vse te dežele so tako obrtne, da se pač ni bati, da bi omenjena proga ne imela zadostnega prometa. Le na ta način bi tudi Avstrija nekaj dobička imela od iztočne trgovine. Kar je pa za nas poglavitna reč, bi pri vsem tem naši Dolenjci do tolikanj zaželjene in že tolikrat obljubljene železnice prišli.

Iz *Italijanske dežele* ni nič posebno novega, nič izvanredno zanimivega. V najnovejšem času edino le ekspedicija v Assab nekaj valov na morji provzročuje, ki je na mesto nameravane Kongo-ekspedicije stopila. Ekspedicija v Assab namenjena, ločila se bo na sredi morja nekako med otokom Malta ter malo in veliko Sirto. Polovica in prej ko ne večja polovica jadrata bo dalje po srednjem morji proti Suecu in ed ondot v rudeče morje v Assab ali morda tudi iz političnih vzrokov celó do Adena, manjša polovica zavozila bo pa na Tripoliško obrežje med malo in veliko Sirto, kjer bo svoje vojake izkrcala, ako ji bo ondašnja vlada to dovolila. Tako razdeljena ekspedicija jasno kaže, da so Angleži morali Lahom nekaj obljubiti, naj že bo potem kar hoče, da so se le-ti podali na daljno pot. Zakaj bi se sicer ekspedicija delila, ako bi ne imela oči na

strokih, da so jih Grki potegnili v svoj delokrog. Iz tega se pa ne sme sklepati, da um starih Italijanov ni bil sposoben za znanstvene preiskave. Iz nemnogo-brojnih ostankov prvotne italijanske civilizacije se dá soditi, da so Etruski z vspehom opazovali prirodo in poznali baje celó strelovode. Opazovanje droba živalij, ki je pozneje služilo verskim namenom v določitev osode posameznih oseb in držav, bi bilo pripeljalo do anatomije in fizijologije, kakor ste astrologija in alhimija do astronomije in kemije. Ako bi bili hodili Etruski po svojih začelih potih, bi rimska znanost ne bila ostala tako na nizki stopinji. V plastičnih umetnostih so, kar je po grških obrazcih storjenega, storili Grki sami, med tem ko so tudi ostale sledi samostojnega plastičnega delovanja, podavljene po posnemanji. V drami in epiki je rimska civilizacija posnemala samo grško, zato so njeni dramatični in epični plodovi brez vsake cene, ki se odlikujejo samo z obliko brez notranjega jedra. Čisti drugačni so pa bili vspehi tam, kjer so rimska načela ohranila samostojnost. Vrnost narodnim načelom je sezidala najmočnejšo državo. Pravila državljanskih razmer med državo in državljani, ki so iz običajev postala zakoni, so nvrstena v sistemo osnovala rimsko pravoznanstvo, ktero še sedaj občujejo vsi pravoznanci. V arhitekturi so bili Rim-

ljani s svojo ladijo in kupljo popolnoma samostojni, sozidali so kolozeje in panteone, ki se lahko merita z najboljšimi izdelki grške umetnosti. Tudi v pesništvu, kjer so posnemali le rimsko življenje, kakor v Horacijevih odah, elegiji in satiri so dosegli velike vspehe. Tu se tudi lahko reče o zgodovini, kjer Tacit nikakor ne zaostaja za Tukididom.

Stari Rimljani pokorivši svet ali boljše rečeno obrežja sredozemnega in atlantiškega morja, so tudi vsiljevali svojo civilizacijo drugim narodom. Ali niso imeli nič boljšega vspeha od starih Grkov. Vničili so začetke samostojne kulture, kjer je že bila (postavim v Galiji), osnovali mesta, kolonije rimskega življenja; ali nikjer niso vzbudili civilizacije, obsegajoče narodnih elementov (galskih, iberskih, ilirskih, numidijskih in dr.), ki bi imela narodni jezik, rimsko obliko in rimski duh. Vekovito gospodstvo Rima in širjenje rimske civilizacije ste povsod podavili samostojni razvoj. Vsi nemnogi učenjaki, umetniki, pisatelji, ki se niso rodili in živeli na rimskih narodnih tleh, so bili le nasledniki rimskih kolonistov, ali pa polatinjeni domačini iz višjih razredov ljudstva, ki niso imeli nikakega vpliva na svoje rojake in ga tudi imeti niso mogli.

(Dalje prih.)

Sudan vprti? Tako bo pa po njihovem načrtu od dveh krajev pritiskala proti stiskanemu Sudanu, od Assaba namreč in pa od severa iz Tripolisa, kajti od ondot so preko puščave kolikor toliko vtrjene trgovinske steze v osrednjo Afriko. Doma ima pa Laška še tudi povsod toliko smeti, da sama ne vé, kje bi začela najpred pometati. Na vso nesrečo, kar jo že sploh v narodno-gospodarskem oziru ima, pridružili so se ji še agrarni umori, ki so se v Modenskem prikazovati jeli. Gledé na to bi Laška pač bolje storila, ko bi ona poprej doma red napravila in svoje bele sužnje, ki grajščakom in plemenitašem službujejo, oprostila žulečega robstva, kakor pa da v Afriko leze in ondi med črnimi sužnji hoče red delati ali še celo podvreči si jih. Za milijone, ki jih bo za Afriko izdala, bi se doma v narodno-gospodarskem oziru mnogo dobrega storiti dalo.

Izvirni dopisi.

Iz Kamnika, 13. jan. V 5. št. „Slovenca“ t. l. sem bral pritožbo, da se gostokrat zgubljajo pisma izročena c. kr. pošti. Pripetilo se je enako tudi mojemu pismu, ktere ga sem že pred božičnimi prazniki poslal sl. vredništvu „Slovenca“ s prošnjo, da bi blagovolilo priobčiti poslani dopis. S trdnim upanjem, da se moja prošja usliši, sem čakal in čakal, pa dopisa vendar ni bilo najti v našem konservativnem dnevniku; kaj sem si hotel družega misliti, kakor da je pismo z dopisom vred romalo v nenasitljivi vredniški koš. Pa človek se mnogokrat zmoti in zmotil sem se tudi jaz obsojevaje sl. vredništvo; rad spoznam zmoto in rečem „mea culpa“. Pred kratkim namreč sem zvedel, da je moje pismo zadela vsa druga osoda, da ni prišlo do vredništva, temveč se je iz Kamnika do Ljubljane zgubilo, če ni znabiti v snegu obtičalo v kaki neprijazni mu megli.*) Pa naj si že bo to ali uno, resnica je, da sem jaz lastnoročno pismo frankirano oddal na pošti v Kamniku in da pismo ni prišlo v semeniške ulice v Ljubljani. Ker mi je pa prijatelj dobrohotno svetoval dopis še enkrat poslati, hočem tako pri-govarjanje svojo srečo poskusiti.

Namen dotičnega dopisa je bil nekoliko popisati, kako smo tukaj obhajali osmino brezmadežnega spočetja Device Marije, kako so se posebno č. oo. frančiškani prizadevali slavnost na vso moč povzdigniti s tem, da so s polno asistenco cerkvene obrede obhajali v okinčani in prijazno razsvitljeni cerkvi, in kako je vse to pobožne čute vzbujalo v srei pobožnega vernega ljudstva. To ponavljati se mi zdi neprilичno, ker je omenjena slovesnost že zdavnej minula; nekaj družega pa je, kar mi srce teži, pa ne samo meni, temveč še mnogim drugim in to je cerkveno petje v našem Kamniku. Na šutni se poje še dovolj cerkveno in dostojno, pa pevski zbor je za dekanjsko-farno cerkev in to v mestu, premajhen in zavoljo tega ne more priti do veljave, za katero se hvalovredno trudi in žrtvuje. V drugi cerkvi pa, kjer je tudi vsako nedeljo peta sv. maša, je pa s petjem revščina. Tù pojejo dečki, mislim, da jih mora biti blizo deset, pojejo, pa kako? Kakor jih organist navadi, enako ptičku na orgelje. No, to bi še bilo, saj cerkev ne zahteva, da bi se moralo iz not peti, pač pa ona po vsi pravici zahteva in določuje, kaj se sme peti, kaj pa ne. Tridentinski zbor določuje v 22. seji to-le: „Ab ecclesiis vero musicas eas, ubi sive organo, sive cantu lascivum aut impurum aliquid miscetur, arceant, ut domus Dei vere domus orationis esse videatur, ac dici possit.“ (Iz cerkve naj se odpravi tista glasba, ki ima v orgljah ali v petju kaj spolzkega ali nespo-dobnega, da se bo hiša božja v resnici imenovala hiša molitve.) Ne vem, zakaj se v tej cerkvi tako prezirajo te cerkvene določbe; čas bi pa bil, da bi jenjalo onečastenje hiše božje, ktero posebno v lahko-mišljeni mladini vzbuja le bolj misli na plesišče in gledišče, kakor pa na pobožnost in dostojno zadržanje v cerkvi? Mehkužne in spolzke melodije, odlomki iz oper pač ne morejo srea s spokornim duhom navdajati in verne tudi ne k pobožnosti nape-ljevati.

Tako pa ne sodim samo jaz, ampak tudi mnogo drugih, ki so za to bolj sposobni in izvedeni kakor jaz. Spolnila se bode le želja mnogo pobožnih, če se to spremeni in družega namena tudi nimam s tem svojim dopisom.

Domače novice.

(V Matico Slovensko) so pristopili premil. knez in vladika Ljubljanski, dr. J. Misija, in sicer kot vstanovnik. Slava!

(Pri g. dež. predsedniku baronu Winklerju) je danes večerna zabava, h kateri je povabljenih okoli 70 oseb raznoterih stanov, zlasti tudi mlajšega ljudstva obojnega spola.

(Oddelek za konjerejo) c. kr. kranjske kmetijske družbe imel bo na 29. t. m. svoj občni zbor v mestni zbornici ob 3 popoldne. Na dnevnem redu je a) nagovor načelnikov, b) društveno poročilo, c) razni predlogi, d) volitev dveh odbornikov.

(„Slovan“) izšel je danes brez načelne slike, ker mu je novo, s katero se je bil svetu pokazal v prvi številki, prepovedala državna oblast. Prinaša pa zato prekrasno izvršeni sliki „Bohinjsko jezero“ in „Tržaška okoličanka“.

(Dobitki) loterije „Narodnega doma“ izročevali se bodo še le od 1. februarija nadalje v društveni pisarni na Kongresnem trgu št. 7 v I. nadstropji.

(Nogo si je zlomil) vladni svetnik g. Hočev ar danes ob 3. uri popol. pred finančnem ravnateljstvom.

(Marijina bratovščina) ima v nedeljo na 25. januarja ob 10. uri popoldne svoj občni zbor v mestni dvorani na rotovži. Kaj da je Marijina bratovščina, smo že omenjali večkrat; ona namreč preskrbljuje svojim udom spodoben katolišk pogreb in revežem še druge dobrote deli. Letni doneski so po 50 kr. Naj bi si še mnogo udov pridobila.

(Sneževni teden) sme se po pravici imenovati teden, ki ga bomo danes z božjo pomočjo dokončali. Sneg tukaj, sneg tamkaj, sneg na desno in levo, na Kranjskem, Štajarskem, Koroškem, povsod, povsod, kamor si le misliti hočeš, ga imajo toliko, da ne vedó kam z njim. Drevje jim lomi, po hišah strope in strehe udara; železnice je zametel, ceste in pota so kakor obzidane, koder so ga orali: kdo se bo toraj čutil, če mu po mestih pri najbolji volji ne morejo biti kar h krati kos! In vendar se mora javno priznanje izreči marljivosti tukajšnjega magistrata, kar se tiče odprave snega. Glavni trgi in večje ceste so vendar redno očišene, da se ljudje, živina in vozovi prosto drug drugemu ogibati zmorejo. Občudovali smo sinoči boritev, ki so jo imeli vozači snega z posipi, ki so se pred njimi in za njimi kar sproti delali po celem mestu, kakor tudi po predmestjih. Vroč pot cedil se je nakladnikom po čelu, od konj je teklo in tudi nadzoro-valnemu osobju se je videlo, da ne počiva; hoje mu je bilo več, ko zadosti in prav je tako. S tem je g. Križaj, mestni ekonom, dokazal, da je kos svojemu poslu, mož na pravem mestu. Ker smo že ravno pri tem, naj omenimo še glasú iz javnosti, ki nam je danes došel v tej zadevi. Prebivalci, ki hodijo po svojem opravku preko Dolgih ulic, so silno nejevoljni nad dotičnimi posestniki hiš, ki se ondi za odkidavanje snega prav nič ne brigajo. Enake pritožbe dohajajo nam tudi od drugih strani gledé trotovarjev, ktere hišniki (Hausmeister) premalo snažijo. Gospóda, ob takem vremenu, kakor smo ga ravno imeli, se mora pač z združenimi močmi za delo prijeti. Vsak pred svojim pragom in pritožeb bo kmalo konec.

(Otroci morajo v snegu čakati) vsaki dan do treh četrti na osem ali pa na dve, da se jim odpro šolska vrata. Res, da jim ni treba prej v šolo. Ali že lansko leto smo na stvar opozarjali, ravno po zimi to ni umestno. Otroci gredó prezgodaj od doma. V šolo ne morejo in postavajo po snegu. Nasledke si vsakdo lahko sam našteje. Zakaj bi jih ne spustili pod streho, da bi bili vsaj na suhem. Ko smo še mi v šolo hodili, je bilo v tem poslopji trikrat toliko šol, kot jih je sedaj. Čestokrat smo bili pol ure prezgodaj v šolskih prostorih, a šole nismo raznesli. Še zdaj trdno stoji. Kako to, da se ravno zdaj tako zelo boje, za to staro zidovje? Tù naj bi mestni zdravniški svet posegel s svojo roko vmes in kmalo bo manj za vratom bolnih otrok.

(Iz Šempetra pri Novem mestu) se nam piše: Včeraj zjutraj 7 min. pred 9. uro čutil se je tū lahek potres. Smer je imel od severa proti jugu. — Zadnje dni padlo je veliko snega, po hribih ga je do dva čevlja. Včeraj in predvčeranjem je tudi gromelo.

(Vabilo k veselici), ktero napravi čitalnica Postojnska v svojih prostorih v nedeljo 18. januarja 1885. Spored: 1. A. Nedvéd: „Domovina“, poje zbor. — 2. Komični prizor, deklamuje gosp. A. Šibenik. — 3. A. Hajdrih: „V sladkih sanjah“,

četverospév. — 4. Tombola. — Začetek ob pol 8. uri zvečer. Vstopnina za ude 30 kr., z rodbino 50 kr., za neude 50 kr., z rodbino 80 kr. — K obilni vdeležbi najvljudneje vabi odbor.

(Kako se pogozduje Kras?) Poročilo, ki nazznanja, koliko se je pogozdilo Krasa od leta 1882 do kouca prošlega leta, imá te-le zanimive podatke. Pogozdilo se je 124 hektarov pozemlja s 507 tisoč drevesi. Vsejalo se je tudi 860 kilogramov hrastovega semena, in nekaj od drugih dreves. Stroški pa znašajo precejšnjo svoto 8125 goldinarjev. Tedaj, vsaj v nekoliko vendar delo napreduje, da-si počasi. Bog daj srečo!

(Loterija „Narodnega doma“.) Pri žrebanji do-bitkov „Narodnega doma“ zadele so nadalje dobitke naslednje številke: 72.147, 9.824, 91.782, 40.266, 95.033, 36.892, 55.510, 52.483, 28.979, 98.559, 76.701, 16.897, 13.454, 13.840, 1.716, 79.369, 3.418, 3.157, 71.423, 2.254, 8.834, 67.135, 79.270, 59.050, 55.078, 12.771, 27.987, 5.003, 47.459, 60.329, 62.288, 7.011, 92.690, 83.347, 96.460, 19.946, 4.084, 44.916, 67.843, 6.292, 84.962, 47.280, 95.683, 5.768, 34.734, 28.983, 91.292, 84.639, 56.201, 80.552, 23.182, 36.089, 54.457, 2.270, 77.093, 36.026, 28.024, 41.982, 51.869, 35.518, 68.329, 43.760, 4.812, 49.349, 63.090, 3.131, 46.195, 74.319, 76.428, 17.142, 48.848, 38.666, 38.886, 24.610, 24.901, 82.065, 4.074, 61.850, 5.704, 20.165, 95.693, 39.565, 75.497, 22.516, 65.202, 15.856, 9.172, 14.307, 54.657, 85.614, 43.715, 43.762, 7.870, 41.641, 36.989, 915, 96.821, 18.291, 22.204, 40.350, 57.169, 78.306, 31.318, 23.423, 45.004, 33.723, 77.444, 98.296, 45.829, 88.089, 74.040, 38.270, 21.928, 22.184, 19.018, 61.919, 52.270, 46.064, 47.810, 23.869, 84.223, 7.704, 26.818, 23.241, 46.075, 39.292, 5.072, 83.900, 45.043, 75.588, 12.664, 93.485, 12.978, 9.814, 42.987, 9.302, 21.914, 13.442, 16.687, 47.376, 5.841, 62.636, 65.016, 65.214, 58.048, 46.796, 55.757, 5.027, 7.290, 23.216, 95.744, 29.548, 57.901, 25.304, 18.957, 69.622, 50.429, 40.414, 58.409, 8.269, 19.415, 33.990, 50.203, 38.405, 60.696, 35.536, 15.080, 9.108, 9.775, 86.543, 19.384, 35.207, 45.547, 48.856, 30.616, 40.827, 88.611, 76.744, 41.585, 53.408, 78.387, 47.247, 21.234, 5.758, 52.895, 20.090, 3.763, 52.870, 4.534, 45.577, 8.862, 14.421, 6.249, 43.875, 10.296, 26.317, 42.821, 4.583, 35.131, 35.544, 31.664, 59.260, 87.387, 40.017, 28.202, 44.933, 47.417.

Izjava.

To „Poslano“ sem že pred nekterimi dnevi poslal redakciji „Slov. Nar.“ z vljudno prošnjo, da bi ga blagovolila priobčiti v svojem listu. V svoje začudenje previdel sem, da ta list, kateri se nikakor ni obotavljal sprejeti dopisa, kateri omadeževa mojo čast kot čast poslanca, se sedaj brani svoje laži in obrekovanja preklicati in moje opravičenje objaviti. Sodbo o takem ravnanji pripuščam vsem mirno mislečim ljudem, da oni razsodijo, kakošno vrednost ima tako početje.

Poslano.

V „Slov. Nar.“ št. 284. l. l. bil je dopis iz Notranjskega z dné 5. decembra 1884, v katerem se je meni kot poslancu očitalo mnogo neresnič-nosti, neopravičenih in nezasluženih dejanj. Pa ne samo to, tudi zmožnosti poslanca in dobra volja za ta posel, so se mi nasproti svojih volicev oporekale in zani-kale.

Ko je bil čitati ta dopis v „Slov. Nar.“, bil sem v državnem zboru na Dunaji in ni se čuditi, ako sem tam slučajno prezrl mene napadajoči članek v omenjenem listu „Slov. Nar.“. Memo gredé ome-ujeno, tudi moji gospodje kolegi me niso opozorili na to, iz česar sklepam, da tudi oni tega članka niso brali, kajti drugače bi me bili gotovo opozorili nanj. Danes še le, 9. januarja 1885, me je med drugim opozoril moj prijatelj, da sem v „Slov. Nar.“ dné 10. decembra 1884 kot poslanec zelo napaden bil, in ko sem dotično številko našel, bil sem popolnem iznenaden po nezasluženem očitovanji in obrekovanji, ktero je našlo prostor v onem listu. Čast moja pa zahteva, da vsa ta zlobna sumničenja zasluženim potom, kot mož čist in pravičen stavim v pravo svetlobo.

Kar se tiče prvega oddelka v tem dopisu in očitanja, da nisem deloval na to, da bi se bila srednja šola, t. j. gimnazija vstanovila v Postojni in da tega celó dosegel nisem — o tem še govoriti nočem.

*) Res, pisma nismo prejeli.

Vsak kolikor toliko s pametjo računajoči mož Notranjske mora sprevideti, da je to očitovanje le očitovanje, ktero je gospod dopisnik poiskal, da ima sploh meni kaj očitati. Žalibog so okoliščine za sedaj še vedno take — te pa gospod dopisnik morebiti tako dobro pozna, kakor jaz — da niti jaz, niti meni sledeči naslednik v državnem zboru jih ne boče izvesti in doseči mogel in če bi bil moj naslednik dopisnik sam.

Vsa drugačna pa je stvar, kar se tiče železniške proge Loka-Trst. Kar dopisnik piše, mora celó mene popolnoma mirnega človeka in po pravici razjariti. Ako ta piše: „Upanja se vé da nimamo in ne moremo imeti, da bi se naš državni poslanec kaj potezal za to železniško progo, da! še nasprotna misel se nam je usilila, in to tedaj, ko smo v nekem Tržaškem listu morali čitati, da je gosp. Obreza odločen nasprotnik zvezne črte Loka-Trst. Tej trditvi se pa od strani g. poslanca ni ugovarjalo. Prislovica pa pravi, da kdor molči, ta potrjuje.“

Nimam na razpolaganje primernih besed, s katerimi bi označiti mogel to neopravičeno in nesramno obrekovanje, pa tudi vrjeti ne morem, da bi kateri Tržaških listov imel v svojih predalih notico, da sem jaz nasprotnik ti železnični progi in to sumničenje poizvedel sem najprvo iz omenjenega dopisa iz Notranjske. Jaz bi bil, se vé da, takoj energično protestiral proti temu obdolževanju, ako bi bil za to kaj prej vedel. V vsi ti zadevi sklicujem se na spričevanje svojih kolegov iz Kranjske in Trsta, osobito pa na gg. Nabergoj, Vučetič in Burgstaller, kateri mi morajo med drugimi dokazati, da sem se za to progo vestno in skrbno potezoval. Vsak skoro vé in v mojem sporočilu l. 1881—1882 in v sporočilu l. 1882—1883 sem svojim volilcem jasno naznanil in povedal, da proga Trst-Hrpelje je jeden del Tržaško-Loške železnice. Pri Hrpeljih se veže namreč ta železnica z državno železnico, ktera vodi iz Pulja v Divačo. Na ta način nastala boče proga Trst-Hrpelje-Divača, ktera je celih 14 kilometrov krajša od proge Divača-Sežana-Trst. Z južno železnico sklenila se boče pogodba, vsled ktere boče taista ne le posamezne vozove, temveč cele vlake državne železnice po jako nizki ceni od Divače do Ljubljane do Rudolfovega kolodvora po svojem tiru prevaževala. Ta pogodba imela boče veljavo toliko časa, dokler se ne boče dozidala železnična črta Divača-Razdrto-Idrija-Loka. Na taki način se boče dosegla od južne železnice neodvisna zveza Rudolfove železnice z morjem.

Z zgradbo železnice Trst-Hrpelje se je toraj zagotovila in smelo trdim, tudi pričela zgradba železnice Trst-Loka. Z ozirom na železniško progo Trst-Loka bilo je neobhodno potrebno z vsemi silami na to delati, da se izvrši zgradba železnice Trst-Hrpelje. Zagovarjal in toplo sem toraj priporočal to progo in to ne le v odseku, temveč sem tudi javno za zidanje te železnice govoril v seji državnega zbora dné 5. maja 1883. Ta govor posnel je tudi „Slov. Narod“ od dné 10. maja 1883 v št. 106 po stenografičnem zapisniku. V seji dné 5. maja 1883 sprejela se je tudi postava o zidani železnične proge Trst-Hrpelje, ktera boče 3³⁴/₁₀₀ milijonov veljala ter se boče letos pričela delati in se je tudi v državni proračun za l. 1885 stavilo v to svrhu 1¹/₂ milijon goldinarjev.

Da je vse to istina, temu gotovo ne boče nikdo mogel vgovarjati, gotovo tudi ne pisec onega članka z dné 5. decembra 1884, kteremu so bile sigurno vsa ta fakta znana.

Prepuščam dakle vsem pošteno in nesebično mislečim ljudem soditi o vrednosti tako plodnih denunciacij ter končaje svoj odgovor hočem le še onega vestnega (?) poročevalca zagotoviti, da v naši Notranjski dobro vedó, koliko je vreden in kdó da je, ter dobro vedó kam merijo njegove denunciacije, z jedno besedo: „Kam pes taco moli“.

V Cérknici, dné 15. januarja 1885.

Adolf Obreza,

deželni in državni poslanec.

Telegrami.

Zadar, 17. jan. Dunajska doktorja Suess in Winternitz nameravata na otoku Lacroma napraviti morske kopeli. Podnebje in vse drugo je neki še jako bolj ugodno zato, kakor v Nizzii.

Berolin, 17. jan. „Nationalzeitung“ piše, da se je državna vlada z ozirom na hitro

vožnjo nameravanega iztočno-azijskega prometa odločila za Brindisi, kot začetno postajo nemškemu parobrodnemu društvu.

London, 17. jan. Koreja in Japan sta se sporazumela. Prva plača 500.000 tajelov Japoncem vojne odškodnine in jim dovoljuje stalno posadko 1500 mož v Seulu.

Javna zahvala.

Škodo, katero je vladškemu veleposestvu Djakovarskemu provzročil požar, ki ga je zatrosila dné 18. septembra t. l. zlobna roka; precenila je vzajemno zavarovalna banka „Slavija“ v Pragi po svojih odposlancih koj prve dni po požaru in na popolno zadovoljnost, ter jo je tudi takoj povrnila.

To daje povod ravnateljstvu vladškega veleposestva Djakovskega, da slavni banki „Slaviji“ izreče na ta način svoje priznanje in najtoplejšo zahvalo.

V Djakovem dné 20. decembra 1884.

Po nalogu preuzvišenega vladike Josipa Juraja-Strossmayer-ja:

Al. Mandt l. r.,

vladškemu veleposestvu ravnatelj.

Umrli so:

14. jan. Mihael Brajdič, delavec, 47 let, Ulice na Grad št. 12, Pyemie.

V vojaški bolnišnici:

14. jan. Alojzij Papista, topničar, 21 let, Brightovo bolezen na obistih.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

17. januarja.

Papirna renta po 100 gld.	83 gl. 05 kr.
Sreberna	83 „ 80 „
4% avstr. zlata renta, davka prosta	105 „ 90 „
Papirna renta, davka prosta	98 „ 35 „
Akcije avstr.-ogerske banke	863 „ — „
Kreditne akcije	299 „ 40 „
London	123 „ 70 „
Srebro	— „ — „
Ces. cekini	5 „ 79 „
Francoski napoleond.	9 „ 78 „
Nemške marke	60 „ 35 „

Zobozdravnik Schweiger

z Dunaja

biva

v hotelu „pri Maliči“, II. nadstropje, št. 23-24, posluje vsak dan

od 9.—1. ure in od 2. do 5. ure popoldne.

Cela zobovja in posamni zobje

izdelujejo se po najboljših do zdaj izkušenih navodih ameri-kanske in nemške sestave.

Pri novih zobovjih brez peres daje se nov amalgamiran kavčuk, ki vsled svoje lastne teže v spodnji čeljusti tako trdno tiči, kot bi bil s peresi pritujen; gorenje zobe na zahtevanje z vzdušnim tlakom.

Plombiranje zob z zlatom, zlatim in platina-amalgamom ter cementom.

Najnovejši od zobnega zdravnika dr. Herbsta iz Bremena izumljeni način, votle zobe polniti z zlatom, izvrševal bom az; način ta pripoznali so prve ameriškanske avtoritete kot najboljšo zlato plombo, koja se jako trdno prime in ob zobovnih straneh vtrdi.

Jednacega učinka je od istega uvedeni zlati amalgam, ki je skoro sličen dobrnosti zlata in se le v take zobe vdevlje, koji so preslabi za zlato plombo. Cementna plomba ugodna je zlasti za sprednje zobe, ker se zobem jednaka barva prevarljivo lahko ponareja; je jako močna in se hitro strdi (v petih ali desetih minutah).

Vsak zoboból se takoj zatré, boleče zobe plomba se še le po polnem odstranjenju bolečine. Po mojem do zdaj ohranjenem in mnoga leta izkušenem navodu polnijo se i zobne korenine a isto tako po polnem gnjili zobje, če še tako bolé, ne da bi je bilo treba izruvati, tako da je možno z njimi jesti in jed prežvekat brez vsake bolečine.

Vse operacije se brzo in zanesljivo izvršujejo; popravljajna in neprimerna zobovja se vsprejemljejo radovoljno v pretvarjanje.

Ker se nameravam v Ljubljani nastaniti, skrbel in trudil se bom tudi tū, pridobiti si z vestnim, dobrim in solidnim delom ter poslovanjem zaupanje p. n. občinstva. Konečno omenjam še, da sem z vsemi potrebnimi pripravami in opravo sedanje moderne zobne umetelnosti in tehnike popolnem preskrbljen, toraj mi je tudi možno, popolnem ugajati vsem zahtevam p. n. občinstva, ki v to stroko spadajo. (1)

Novo svečarijo

prišel je spodaj podpisani, ki je bil blizo 20 let v slavno znani svečariji r. Franciške Šupevec, nekako 10 let pa delovodja.

Prav vljudno se priporočam prečast. duhovščini in sl. občinstvu, da bi me blagovolili obilno počastiti z naročili.

Obetam izdelovati sveče le iz čistega voska in kolikor mogoče po nizki ceni.

Lovrencij Češnjovar,

v Florijanskih ulicah h. št. 3. (2)

Vrtnar in trgovec s cvetjem
LUKA TOMŠIČ v Ljubljani,

na Poljanah št. 12, (3)

priporoča se sl. občinstvu za

napravo šopkov

za veselice, koncerte in druge prilike, potem za

pletenje vencev za pogrebe;

izvršuje tudi vsakovrstne **dekoracije** prav po nizki ceni, n. pr. pri pogrebih stane dekoracija za I. razred 4 gld., za II. razred 3 gld. in za III. razred 2 gld., ter obeta jako točno in hitro izvršev.

49 komadov za samo 7 gold. 70 kr.

ECST VERBESSESTES

Žlice, noži in vilice

iz

Britanije-srebra

s fabriškim pečatom.

Silno potrebno za vsako družino!

Čujte, pozor, in strmite!

Za deset let jamčim pismeno vsakemu, kdor si kupi pri meni namizje iz britanije-srebra, ktero je poprej več nego 30 goldinarjev veljalo, da mu ostane belo, kakor pravo srebro. Namizje za obed in za desert je iz čistega, težkega in masivnega britanije-srebra, ktero je skoraj toliše vrednosti kakor pravo srebro, ter se sedaj skoraj zastoj le za pravo svojo ceno prodaja.

Garnitura obstoji iz sledečega:

- 6 namiznih nožev z izvrstno jekleno kline,
- 6 pravih anglo-brit. srebrnih vilic,
- 6 masivnih anglo-brit. srebrnih žlic,
- 12 anglo-brit. srebrnih žličic za kavo,
- 1 težka anglo-brit. srebrna zajemalka za juho,
- 1 masivna anglo-brit. srebrna posnemača za mleko,
- 3 masivne anglo-brit. srebrne žlice za desert,
- 3 prave anglo-brit. srebrne vilice za desert,
- 3 lepe masivne čašice za jajca,
- 1 izvrstno skrinjico za poper ali sladkor, (10)
- 3 tase lepo cizelirane,
- 1 cedilce za čaj najbolj fino,
- 2 lepa svetilnika za salon,
- 1 prekrasna krušnica indiški in kitajski vdolbena.

49 reči, to je, 49 komadov, ki se lahko dobé proti predplači zneska ali pa po poštnem povzetju za 7 gld. 70 kr.

Svarilo! Le ono britanije-srebro je pravo, ktero ima zgoraj naveden pečat vtisnjen.

Za dokaz da moja ponudba

ni sleparija

se obvežem tukaj javno, vsako blago, ktero bi komu všeč ne bilo, brez ugovora nazaj vzeti. Vsak ga sme toraj brez zgube naročiti.

Kdor želi dobrega in solidnega blaga, obrne naj se hitro, dokler je še kaj zaloge, zaupljivo le na

Rabinovics,

Haupt-Depot der Anglo-Britan. Silberfabrik, Wien, II., Sehlifamtsgasse 20.

Snažilni prah za navedeno namizje prodajam v škatljicah po 15 kr.

Prave garantirane

voščene sveče

in

voščene zavitke

priporoča prečast. duhovščini in gospodom trgovcem po najnižji ceni

OROSLAV DOLENEC,

(5) svečar v Ljubljani.

Terček & Nekrep,

trgovina z železnino

v Ljubljani, mestni trg št. 10,

priporočata stalno, dobro izbrano zalogo **najboljše**ga kmetijskega in poljedel-skega orodja in strojev, posebno krmoreznice in slamoreznice Henrika Lanža v Mannheimu, kakor tudi druge najboljše izkušene izdelke; nadalje: **Zitne** snažilnice, vozove, sani, pluge, sesalnice, cevi za vodnjake in vodnjake same, štedilna ognjišča, peči, ognja in tatov varne kase itd.; — potem izvrstni kamniški cement in poljski mavce (gips); dalje železnične šine in kovanja za stavbe, — vse to po najnižjih cenah v zalogi in po unanjem naročilu, ki se vsako naglo in natančno izvršuje. (26)

Priznana nepokvarjene izvrstne

voščene sveče

izdelujejo

(12)

P. & R. Seemann v Ljubljani.